

PRIORITY DIRECTIONS OF SCIENCE AND TECHNOLOGY DEVELOPMENT

Abstracts of VI International Scientific and Practical Conference

Kyiv, Ukraine

20-22 February 2021

Kyiv, Ukraine

2021

12.	Бреус Д. С., Мул В. В. ЗАЛИШКОВІ КІЛЬКОСТІ ПЕСТИЦИДІВ У ҐРУНТАХ.	69
13.	Григорова Н. В. ВМІСТ ЦИНКУ ТА СЕКРЕТОРНОГО МАТЕРІАЛУ В ГРАНУЛОЦИТАХ КРОВІ ТВАРИН РІЗНИХ ВИДІВ З СТРЕПТОЗОТОЦИН ІНДУКОВАНИЙ ДІАБЕТОМ.	71
14.	Дербак М. І., Тях Ю. Ю., Нанинець М. В., Савка Є. М. ОКРЕМІ ОСОБЛИВОСТІ ВОДНО-БОЛОТНИХ УГІДЬ НПП «СИНЕВИР».	76
15.	Мизюк І. І. НОВІТНІ ІНГІБІТОРИ ТРОМБІНУ.	83
16.	Настека Т. М., Дідошик Л. О., Бадига Я. В., Демиденко Д. Р., Степанченко Д. В. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ФІЗИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ҐРУНТІВ ЦЕНТРАЛЬНИХ ТА ПІВНІЧНИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.	86
17.	Сак А. Є., Антіпова Р. В. ДИНАМІКА ЗМІН ЕМОЦІЙНИХ РЕАКЦІЙ САМЦІВ ЩУРІВ ПРИ АЛІМЕНТАРНОМУ НАДХОДЖЕННІ ЖИРІВ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ.	92
18.	Ярема Ю. М., Нірода Т. М., Нанинець М. В., Дербак М. І., Субота Г. М., Савка Є. М. СТАРОВІКОВІ ЛІСИ, ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАЛІСОВИХ ЕКОСИСТЕМ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «СИНЕВИР».	96
МЕДИЦИНСКИЕ НАУКИ		
19.	Адильгереева М. И., Юлдашев М. А. К ВОПРОСУ ТЕРАПИИ ПАПИЛЛОМАВИРУСНОЙ ИНФЕКЦИИ У ДЕТЕЙ.	103
20.	Батушкін В. В., Головацька Л. О., Клепач Д. Р., Сой А. П. ОСОБЛИВОСТІ ЗМІН ВЕГЕТАТИВНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ І РЕГУЛЯЦІЇ СУДИННОГО ТОНУСУ В ОСІБ МОЛОДОГО ВІКУ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ПАЛІННЯ ТЮТЮНУ АБО ЕЛЕКТРОННИХ ПРИСТРОЇВ.	105
21.	Гончаренко В. І., Геворгян С. А., Свірено П. В. ЗМІНИ В АНАЛІЗАХ ХВОРИХ З БЕЗСИМПТОМНИМ ПЕРЕБІГОМ ТА ЖОВТЯНИЦЕЮ В ДО- ТА ПІСЛЯОПЕРАЦІЙНИЙ ПЕРІОДИ ХОЛЕДОХОЛІТАЗУ.	112
22.	Ібрагімова О. Л., Сорока С. Г., Леженцев Г. К. ГОЛОВНИЙ БІЛЬ, ЯК УСКЛАДНЕННЯ ПРИ ЦЕРЕБРОВАСКУЛЯРНИХ ЗАХВОРЮВАННЯХ.	115
23.	Коваленко Н. І., Новікова І. В. АНАЛІЗ ПОШИРЕНOSTІ КОКОВОЇ МІКРОФЛОРИ, ВИДІЛЕНОЇ ВІД ХВОРИХ НА БРОНХІТИ.	121

АНАЛІЗ ПОШИРЕНOSTІ КОКОВОЇ МІКРОФЛОРИ, ВИДІЛЕНОЇ ВІД ХВОРИХ НА БРОНХІТИ

Коваленко Наталія Іллівна

к. біол. н., доцент

Харківський національний медичний університет

м. Харків, Україна

Новікова Ірина Володимирівна

завідуюча багатопрофільної

клініко-діагностичної лабораторії

Комунальне некомерційне підприємство

Харківської обласної ради

«Обласна клінічна лікарня»

м. Харків, Україна

Вступ. Частка захворювань органів дихання невпинно зростає і становить біля 40 % всіх звернень за медичною допомогою. Запальовальні захворювання бронхів є найбільш поширенішими серед них. Так, захворюваність на гострий бронхіт реєструється у 20-40% випадків, а на хронічний – у 30 % хворих [Алексєєнко С.Н., 2015]. Збудниками гострого бронхіту, як правило, є віруси, а саме віруси грипу, парагрипу, аденовіруси, коронавіруси, респіраторно-синтиціальний вірус, частка яких становить 85-95 % [Ігнатова Г.Л., 2016]. У 5-10 % випадків гострий бронхіт викликають бактерії *S. pneumoniae*, *M. pneumoniae* і *B. pertussis*. Рідше причиною захворювання є *S. pneumoniae*, *M. catarrhalis*, *H. influenzae* [Ігнатова Г.Л., 2016].

Мікробіом дихальної системи характеризується наявністю мікроорганізмів, які у здорових людей мають низьку щільність популяції. Респіраторні захворювання змінюють баланс імміграції і елімінації мікроорганізмів і знижують ефективність факторів, які їх знешкоджують. Крім того, вони викликають зміни в структурі дихальних шляхів, що сприяють створенню ніш, в яких відбувається розмноження комєнсальних бактерій. Зниження здатності до елімінації мікроорганізмів призводить до розвитку дисбактеріозу, який в свою чергу, підвищує чутливість до респіраторних

інфекцій [Pulvirenti G. et al., 2019]. Порушення балансу між членами мікробіому, наприклад, через нераціональне використання антибіотиків, спричиняє активне розмноження умовно-патогенних бактерій. Крім того, модифікована мікробіота втрачає свою захисну функцію і може брати участь у патогенезі гострих і хронічних захворювань дихальних шляхів [Santacroce L., 2020]. Актуальним питанням є визначення ролі умовно-патогенних мікроорганізмів-представників нормальної мікрофлори у розвитку запальовальних процесів нижніх дихальних шляхів.

Мета: вивчення видового складу мікрофлори при бронхітах та визначення частки участі різних видів у структурі біоценозу.

Матеріали і методи досліджень. У роботі використані результати бактеріологічних досліджень промивних вод бронхів і мокротиння від 247 хворих на бронхіт.

Виділення та ідентифікацію мікроорганізмів за морфологічними, культуральними і біохімічними властивостями проводили відповідно до Наказу МОЗ СРСР № 535 від 22.04.1985р.

Визначення чутливості мікрофлори до антибіотиків проводили методом дифузії в агар (метод стандартних дисків) відповідно до Наказу МОЗ України № 167 від 05.04.07. Екологічну характеристику мікробіоти здійснювали за показниками індексу Бергера-Паркера та індексу постійності.

Колонізаційний рівень мікроорганізмів визначали шляхом підрахунку колонієутворюючих одиниць в 1 мл дослідженого матеріалу й виражали десятичним логарифмом ($\lg$ КУО/мл).

Результати досліджень та їх обговорення. Із клінічного матеріалу хворих було виділено та ідентифіковано 363 штами мікроорганізмів, які було віднесені до 9 родів і 11 видів. Етіологічна структура була представлена факультативно-анаеробними бактеріями та грибами. За індексом постійності лише стрептококи групи *viridans* були віднесені до рідкісних або додаткових, а всі інші види – до випадкових. У кількісному відношенні частіше за всіх виділялася кокова флора (215 штамів або 59,2 %) (табл. 1). Стрептококи групи

viridans були найпоширенішими в цій групі і висівалися у 37,5 % випадків та мали колонізаційний рівень 10^7 lg КУО/мл. Частка стафілококів коливалася від 4,0 до 10,7 %, інших видів стрептококів – 0,8-4,3 %. Рівень їх колонізаційної щільності становив 4,0-4,5 lg КУО/мл для стафілококів і 5,0 lg КУО/мл для *S. pyogenes*. До випадкових видів були віднесені клебсієла (8,3 %) та синьогнійна паличка (7,2 %) із колонізаційним рівнем 3,6 та 4,8 lg КУО/мл відповідно. Інші види грамнегативних бактерій виділялися в поодиноких випадках і їх рівень колонізаційної щільності коливався в межах 2,0-3,7 lg КУО/мл. Наступними за поширеністю були гриби роду *Candida*. (22,6 %), які характеризувалися високим рівнем колонізаційної щільності (6,5 lg КУО/мл). У двох хворих (0,6 %) був виділений *Penicillium spp.* із колонізаційним рівнем 4,5 lg КУО/мл.

Таблиця 1

**Видовий склад мікрофлори, виділеної із клінічного матеріалу при
бронхітах**

Мікроорганізм	Частота висівання мікроорганізмів (абсолютне значення/%)				
	Загальна	У моно- культурі	В асоціаціях		
			Дво- компо- нентних	Три- компо- нентних	Чотири- компо- нентних
<i>Streptococcus</i> групи <i>viridans</i>	136/37,5	72/52,9	55/40,4	8/5,9	1/0,7
<i>S. aureus</i>	39/10,7	8/20,5	22/56,4	8/20,5	1/2,6
<i>K. pneumoniae</i>	30/8,3	6/20	13/43,3	10/33,3	1/3,3
<i>P. aeruginosa</i>	26/7,2	17/65,4	6/23,1	3/11,5	-
<i>S. epidermidis</i>	15/4,0	11/73,3	3/20	1/6,7	-
<i>S. anhaemolyticus</i>	16/4,3	7/43,7	8/50	1/6,3	-
<i>S. pyogenes</i>	6/1,7	2/33,3	3/50	1/16,7	-
<i>E. coli</i>	4/1,1	2/50	1/25	1/25	-
<i>E. faecalis</i>	3/0,8	1/33,3	2/66,7	-	-
<i>E. cloacae</i>	2/0,6	2/100	-	-	-
<i>E. faecium</i>	1/0,3	1/100	-	-	-
<i>E. aerogenes</i>	1/0,3	-	1/100	-	-
<i>Candida spp.</i>	82/22,6	16/19,5	49/59,8	16/19,5	1/12,2
<i>Penicillium spp.</i>	2/0,6	-	2/100	-	-

Екологічні показники, а саме індекси постійності та домінування Бергера-Паркера підтвердили значимість ендогенних мікроорганізмів носоглотки, стрептококів і стафілококів, у біоценозі бронхів (табл. 2). Поширення інших умовно-патогенних бактерій вказує на формування дисбіозу слизової оболонки бронхів на фоні ослабленого місцевого імунітету і, можливо, нераціонального використання антибіотиків.

Таблиця 2

Екологічна характеристика мікрофлори, виділеної із клінічного матеріалу при бронхітах

Мікроорганізм	Індекс постійності, %	Індекс домінування Бергера-Паркера	Колонізаційний рівень, lg КУО/мл (M+m)
<i>Streptococcus</i> групи <i>viridans</i>	37,5	1,0	6,7+0,6
<i>S. aureus</i>	10,7	3,5	4,0+0,4
<i>K. pneumoniae</i>	8,3	4,5	3,6+0,3
<i>P. aeruginosa</i>	7,2	5,2	4,8+0,5
<i>S. anhaemolyticus</i>	4,3	8,5	4,3+0,4
<i>S. epidermidis</i>	4,0	9,1	4,5+0,5
<i>S. pyogenes</i>	1,7	22,7	5,0+0,6
<i>E. coli</i>	1,1	34,0	3,7+0,4
<i>E. faecalis</i>	0,8	45,3	2,0+0,3
<i>E. cloacae</i>	0,6	68,0	3,0+0,2
<i>E. faecium</i>	0,3	136	3,0+0,3
<i>E. aerogenes</i>	0,3	136	3,0+0,2
<i>Candida spp.</i>	22,6	1,7	6,5+0,6
<i>Penicillium spp.</i>	0,6	68	4,5+0,4

У 41,3 % хворих мікроорганізми висівалися в асоціаціях. Більшість виділених бактерій (165 штамів або 45,5 %) належала до двокомпонентних асоціації (33,6 % випадків). Трикомпонентні комбінації були виявлені у 18 хворих (7,3 %), 4 види мікроорганізмів було виділено у 1 хворого (0,4 %). Найпоширенішими були асоціації бактерій і грибів роду *Candida* (62,7 %).

До складу двокомпонентних асоціацій переважно належали стрептококи групи *viridans* з грибами роду *Candida* (54%), *S. aureus* (51 %) або клебсієлами (13 %). Інші асоціації склалися з грибів роду *Candida* у сполученні з

клебсієлами і стрептококами групи *viridans* (по 36,8 %), а також стафілококами (31,6 %) та *P. aeruginosa* і *K. pneumoniae* у поодиноких випадках.

Стрептококи групи *viridans* були представлені дещо більше у монокультурі (52,9 %), а гриби роду *Candida*, навпаки, активніше колонізували досліджений біотоп у складі асоціацій (77,4 %). За відсутності домінантних видів біотоп заселявся не характерними для нього видами *K. pneumoniae*, *P. aeruginosa*, *E. coli*, *E. cloacae*, *E. aerogenes*, *E. faecalis*, *E. faecium* та транзиторними видами, а саме *S. aureus*, *S. epidermidis*, *S. pyogenes* і *S. anhaemolyticus*.

Висновки. У хворих на бронхіти відбувається активна колонізація бронхів представниками мікрофлори носоглотки з переважанням стрептококів групи *viridans* та грибів роду *Candida* та формуванням дво- і трикомпонентних асоціацій. У більшості випадків мікробіоценоз бронхів був представлений грампозитивними коками. Поява транзиторних і випадкових мікроорганізмів свідчить про зниження колонізаційної резистентності. Виявлені особливості мікробіоценозу у хворих на бронхіт вказують на необхідність застосування схем лікування, які містять засоби широкого спектру протимікробної дії, а також сприяють відновленню нормальної мікрофлори.